

احكام روزه

و اعتكاف و زكات فطره

مطابق با فتاوى

حضرت آية الله العظمى

حاج شيخ حسين وحيد خراسانى «مدظله»

مؤسسه تنظيم و نشر آثار حضرت
آيت الله العظمى وحيد خراسانى

مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت
آیت الله العظمی وحید خراسانی

احکام روزه و اعتکاف و زکات فطره (ویرایش جدید)

مطابق با فتاوی حضرت آیت الله العظمی وحید خراسانی (مدظله العالی)

ناشر: مدرسه الامام باقر العلوم علیه السلام

چاپ اول: بهار ۱۳۹۹ ه.ش - ۱۴۴۱ ه.ق

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

چاپ: نگارش

شابک: ۹۷۸ - ۶۲۲ - ۷۳۰۴ - ۰۰ - ۸

قم، خیابان صفائیه، کوچه ۳۷، پلاک ۲۱، تلفن ۳۷۷۴۳۲۵۶ - ۰۲۵

قیمت: ۱۵/۰۰۰ تومان

سرشناسه: وحید خراسانی، حسین، ۱۲۹۹ -

Vahid Khorasani, Hossein

عنوان و پدیدآور: احکام روزه و اعتکاف و زکات فطره / مطابق با فتاوی حسین وحید خراسانی.

وضعیت ویراست: [ویراست ۲].

مشخصات نشر: قم: مدرسه الامام باقر العلوم علیه السلام، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۱۰۴ ص.

شابک: 978 - 622 - 730400 - 8

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: فقه جعفری -- رساله عملیه -- پرسش ها و پاسخ ها

موضوع: Islamic law, Ja'fari -- Handbooks, manuals, etc. -- Questions and answers*

موضوع: فتاوهای شیعه -- قرن ۱۴

موضوع: Fatwas, Shiites -- 20th century:

موضوع: روزه (اسلام) -- فتاوا -- پرسش ها و پاسخ ها

موضوع: Fasting -- Religious aspects -- Islam -- Fatwas -- Questions and answers:

رده بندی کنگره: BP۱۸۳ / ۹

شماره رده دیویی: ۲۹۷ / ۳۴۲۲

شماره کتابشناسی ملی: ۶۱۴۹۸۲۳

مراکز پخش:

۱) قم، بلوار معلم، مجتمع ناشران، واحد ۹، انتشارات مدرسه الامام باقر العلوم علیه السلام، ۳۷۸۴۲۴۶۶

۲) قم، خیابان صفائیه، بعد از کوچه ۳۹، پلاک ۷۵۹، فروشگاه دلیل ما، ۳۷۷۳۷۰۱۱ - ۳۷۷۳۷۰۰۱

۳) تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، پلاک ۶۱، فروشگاه دلیل ما، ۶۶۴۶۴۱۴۱

۴) مشهد، چهارراه شهداء، کوچه شهید خوراکیان، مجتمع گنجینه کتاب، فروشگاه دلیل ما، ۳۲۲۳۷۱۱۳ - ۵

۵) اصفهان، چهارراه تختی، اول خیابان مسجد سید، خدمات فرهنگی فدک، ۳۲۲۰۵۴۸۵

۶) اهواز، خیابان حافظ، بین سیروس و سلمان فارسی، کتابفروشی رشد، ۳۲۲۱۶۳۴۵

۷) شیراز، خیابان احمدی، روبروی چشم پزشکی نجابت، کتابفروشی شاه چراغ، ۳۲۲۲۱۹۱۶

ارتباط با دفاتر حضرت آیت الله العظمی وحید خراسانی (مدظله العالی):

۰۲۵-۳۷۴۷۵

۰۲۱-۲۶۶۰۰۳۳۰-۱ و ۳۳۵۱۱۰۰۰

۰۵۱-۳۲۲۵۰۱۷۸

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

www.Ketab.ir

تذکر:

جواب سؤالها کاملاً مطابق است با فتاوی
حضرت آیه الله العظمیٰ وحید خراسانی دامت ظلّه
لکن برای روشن تر شدن مطلب توضیحاتی
در خلال متن یا در پاورقی همراه با شکل و
تصویر آمده که توسط بعضی از فضلاء
دفتر معظمّ له تنظیم شده است. و در انجام
دادن مستحبات و ترک مکروهات ذکر شده
در این کتاب قصد رجاء شود.

فهرست مطالب

۷	مقدمه
۱۹	روزه
۲۰	شب و روز غیر متعارف
۲۰	نیت روزه
۲۵	چیزهایی که روزه را باطل می کند (مفطرات)
۵۴	کارهای مکروه در حال روزه
۵۵	کفاره ی روزه
۶۰	جاهایی که فقط قضای روزه واجب است
۶۳	احکام روزه ی قضا
۶۸	احکام روزه ی مسافر
۷۱	افرادی که روزه گرفتن بر آنها واجب نیست
۷۴	راه ثابت شدن اول ماه
۷۶	روزه های حرام و مکروه
۷۸	روزه های مستحب
۸۰	مسائل متفرقه ی روزه

اعتکاف

۸۵

شرایط صحیح بودن اعتکاف ۸۵

انصراف از اعتکاف ۹۱

شرط رجوع از اعتکاف ۹۱

کارهایی که معتکف نباید انجام دهد ۹۲

قضای اعتکاف ۹۴

زکات فطره

۹۵

عدم پرداخت فطره ۹۶

زمان پرداخت ۹۷

تبدیل کردن زکات فطره ۹۸

خارج کردن فطره از شهر ۹۸

جنس زکات فطره ۹۹

پول زکات فطره ۱۰۰

مقدار زکات فطره ۱۰۰

قیمت فطره ۱۰۰

مصرف زکات فطره ۱۰۱

مقدمه

آثار شگرف تعالیم و پرورش‌های آسمانی اسلام

هر یک از آیات قرآن کریم و یا روایات و آثار اهل بیت علیهم‌السلام تأثیر معجزه‌آسایی بر آموزه‌ها و رفتارهای انسان دارد اما در این نوشته‌ی کوتاه به نمونه‌ای از آنها در آیاتی از سوره‌ی فرقان و بعضی روایات اشاره می‌کنیم.

سیمای بندگان خداوند رحمان در قرآن

بندگی و سرسپردن به دستورات خداوندی که گستره‌ی رحمت او همه چیز را گرفته چنان در بندگان او اثر می‌کند که این رحمت در حرکات و سکنات و رفتار و گفتار آنان در شب و روز نمایان می‌شود. مثلاً راه رفتن آنان چون متأثر از رحمت خداست نه به سختی است و نه به تکبر و فخر، بلکه «وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هَوْنًا^۱» به سهولت و نرمی بر زمین راه می‌روند.

در معاشرت با دیگران

دل آنان چنان به رحمت الهی نرم و ذلیل شده که در برابر خداوند،

۱. سوره‌ی فرقان، آیه ۶۳

ذلیل و در برابر آفریدگان او متواضع و فروتن گشته‌اند به طوری که نه تنها آزار آنان به بندگان نمی‌رسد بلکه بر اذیت دیگران صبر می‌کنند و حلم و بردباری به خرج می‌دهند؛ و برای کسانی که آنان را با زبان می‌آزارند آرزوی سلامت از جهالت می‌کنند. ﴿وَ إِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ قَالُوا سَلَامًا﴾^۱. و از رفتارشان در مقابل جاهلان معلوم می‌شود که با دانایان و عاقلان چگونه رفتار می‌کنند.

شبانگاه بندگان الهی

شبانگاه، تفکر در آثار عظمت الهی و مطالعه‌ی آیات علم و قدرت و حکمت او آنان را به قیام و به خاک افتادن در برابر آن عظمت بی‌انتها می‌کشاند. ﴿يَبْتَغُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَ قِيَامًا﴾^۲

دعای آنان

از منحرف شدن از مدار دین و آیین حق تعالی بر خود هراسانند که انحراف از این صراط مستقیم الهی به آتش سوزاننده‌ی جهنم می‌انجامد. از این رو دعا می‌کنند:

﴿رَبَّنَا اصْرِفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا﴾^۳

«پروردگارا! عذاب جهنم را از ما برطرف گردان که عذاب آن سنگین و با دوام است».

۱. سوره‌ی فرقان، آیه ۶۳

۲. سوره‌ی فرقان، آیه ۶۴

۳. سوره‌ی فرقان، آیه ۶۵

میانروی در بخش اموال

در اموال خویش که مانند خون در بدن مایه‌ی حیات جامعه است به تعادل رفتار می‌کنند. نه چنان بخل می‌ورزند که مبتلا به تراکم بی‌جهت اموال در یک جا شود (همانند فشار خون در بدن) و نه آن‌گونه بی‌پروا بذل مال می‌کنند که خود و زنان و فرزندان‌شان به فقر و گدایی افتند (مانند کم‌خونی در بدن). هم به خویش می‌رسند و هم دیگران را از برکات اموال خود بهره‌مند می‌سازند. ﴿وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَامًا﴾^۱

پاک‌ی بندگان خدای رحمان

دل و زبان از فکر و ذکر غیر خداوند خالی کرده‌اند و دست‌ان‌شان به خون ناحق آلوده نمی‌شود و دامن‌شان به تجاوز و تعدی به حرام الهی و زنا آلوده نمی‌گردد. یعنی عقاید آنها پاک و زبان و دست و دامن‌شان پاکیزه است زیرا بنده‌ی خدایند. ﴿وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَ لَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَا يَزْنُونَ﴾^۲

طائران بلند پروازند

از دروغ و باطل (و مجالس ساز و آواز) بر کنارند و لغو و گفتار بیهوده را می‌گذارند؛ که کرامت و بزرگواری آنان اجازه نمی‌دهد دامن

۱. سوره‌ی فرقان، آیه ۶۷

۲. سوره‌ی فرقان، آیه ۶۸

به بیهودگی و عبث آلوده کنند. ﴿وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا﴾^۱

چشمان حق بین و گوش های حق شنو

چون همه ی وجودشان بندگی حق و سرسپردگی رحمان است در هنگام تذکر و یادآوری آیات پروردگارشان کور و کر نیستند. ﴿وَالَّذِينَ إِذَا دُكِّرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخِرُّوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا﴾^۲

نشانه های مؤمن کامل

بزرگ معلم بشریت، حضرت ختمی مرتبت ﷺ، برای مؤمنی که می خواهد در مکتب وحی الهی و آموزه های اسلامی به تکامل برسد ویژگی هایی را بیان فرموده اند که به مضمون بعضی اشاره می کنیم:

- * علم مؤمن بسیار و بردباری او عظیم است.
- * غافل را یادآوری می کند و به جاهل علم می آموزد.
- * کسی که او را می آزد از او اذیت نمی بیند.
- * در آنچه به درد او نمی خورد وارد نمی شود.
- * کسی را در مصیبت شماتت و سرزنش نمی کند.
- * غیبت کسی را نمی کند.

۱. سوره ی فرقان، آیه ۷۲.

۲. سوره ی فرقان، آیه ۷۳.

- * به غریبان کمک می‌کند.
- * برای یتیم پدری می‌نماید.
- * امین بر امانتها و دور از خیانتهاست.
- * قلب او با تقوی است.
- * چون به قدرت رسد عفو و گذشت می‌کند (انتقام نمی‌گیرد).
- * چون وعده دهد وفا می‌کند.
- * باطل و ناحق را از دوست خود نمی‌پذیرد و حق را از دشمن خود رد (و انکار) نمی‌کند...!

چند دستور از حضرت امام صادق علیه السلام برای راهیان راه حق

در حدیث معروف «عنوان بصری» چنین آمده که وقتی عنوان به آن حضرت عرض کرد: «از خداوند خواسته‌ام قلب شما را به من متوجه و از علم شما به من روزی کند و امیدوارم دعایم مستجاب شده باشد»، حضرتش در پاسخ فرمودند:

«علم به آموختن نیست بلکه فقط علم نوری است که در قلب هر کس که خداوند هدایت او را خواسته باشد قرار می‌گیرد. پس اگر به دنبال علم (حقیقی و نورانیت) هستی در خود حقیقت بندگی (و تسلیم دستورات الهی شدن) را طلب کن و برای این به دنبال علم باش که بدان

عمل کنی و از خداوند فهم بخواه تا به تو بفهماند.»

وقتی عنوان فهمید علم را تنها در حقیقت بندگی می توان یافت

پرسید: حقیقت بندگی چیست؟

حضرت فرمودند سه چیز است:

(اول) آنکه بنده‌ی خدا خود را مالک آنچه خداوند به او داده نداند
چون بندگان خدا ملکی ندارند و مال را مال خدا می بینند و هر جا که او
دستور فرموده صرف می کنند.

(دوم) آن که بنده برای خود تدبیری نیندیشد (یعنی برای خدا و به
امر خدا کار کند و همه چیز را به او واگذارد)

(سوم) آن که تنها سرگرم و مشغول کارهایی باشد که خداوند به آن
امر فرموده و از آن بازداشته است.

آن گاه، حضرت نتیجه‌ی این سه چیز را چنین بیان کردند:

پس چون برای خود ملکی ندید (و مال را مال خدا دید) خرج کردن
مال در راهی که خداوند امر فرموده برای او آسان می شود. و چون تدبیر
و عاقبت اندیشی کارها را به مدیر و مدبر خود (یعنی خداوند) واگذار کرد
پیش آمدها (و ناگواریها) برای او آسان می شود. و چون به انجام امر و نهی
الهی مشغول شد فرصت بحث و جدل و فخر و مباهات کردن با مردم
پیدا نمی کند.

پس چون بنده‌ی خدا خود را به این سه مطلب آراسته و گرامی
داشت دنیا و شیطان و خلق بر او سهل و آسان می شود؛ دیگر دنیا را

برای بیشتر خواهی و فخر فروشی نمی خواهد و نمی خواهد آنچه نزد مردم است برای عزیز شدن و برتری بر آنان بدست آورد و روزهای عمر خود را بیهوده از دست نمی دهد. این اول درجه‌ی تقواست که خداوند تبارک و تعالی فرمود:

﴿تِلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا﴾^۱

«آن سرای آخرت است که آن را برای کسانی قرار می دهیم که برتری و فساد در زمین را نمی طلبند.»

عنوان می گوید: گفتم ای ابا عبدالله! مرا توصیه و سفارش فرما.

فرمود: تو را به نه چیز وصیت می کنم و آن سفارش من است برای آنان که می خواهند راهی به سوی خدا بیابند و از خداوند می خواهم که تو را برای عمل به آن موفق بدارد. سه وصیت در ریاضت و سختی دادن به نفس و سه وصیت در حلم و بردباری و سه وصیت در مورد علم.

اما آنچه در ریاضت است اینکه: بپرهیز از اینکه آنچه را اشتها نداری بخوری که حماقت و ابله‌ی را به ارث می گذارد و جز هنگام گرسنگی مخور. و چون خوردی حلال بخور و نام خدا را ببر و حدیث پیامبر ﷺ را به یاد آر که فرمودند:

آدمی ظرفی را بدتر از شکم خود پر نکرده است پس اگر چاره‌ای از پر کردن آن نبود یک سوم آن را برای خوردن و یک سوم آن را برای نوشیدن و یک سوم دیگر برای نفس کشیدن باشد.